

ÖCALAN'IN 21 MART ÇAĞRISI:

“ARTIK SİLAHLAR SUSSUN, FİKİRLER VE SİYASET KONUŞSUN”..

Münir Aktolga
Nisan 2013

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
ÇAĞRININ BENCE EN ÖNEMLİ OLAN YANI..	3
ZAMANIN RUHU NEYİ GEREKTİRİYOR, 21.YY'IN PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİ NEDİR?	4
ŞİMDİ, SÖZ TEKRAR ÖCALAN'DA	7
ÇÖZÜM SÜRECİNİN TARAFLARI, YA DA DİNAMİKLERİ..	15
ÖCALAN'IN “DEMOKRATİK MODERNİTE SİSTEMİ”NEDİR..	17
SONUÇ:	20

GİRİŞ

Uzun zamandır PKK'nın yayınlarını ve Öcalan'ı izlemez olmuşum artık! “Bunlar bir yere varamazlar diyerek bırakmıştım ipin ucunu! En son okuduğum yayın, internete düşen KCK tüzüğüydü yanılmıyorsam. Onu okuduktan sonra bunun bende bıraktığı izlenim de, “bunlar olsa olsa en fazla Kızıl Kymmer tipi toplum mühendisliği harikası “komünal bir toplum”-bir PKK Krallığı öneriyorlar” olmuştu! Buna bağlı olarak kafamda oluşan APO imajı da, kerameti kendinden menkul, narsist bir köylü liderinden başka birşey değildi! Zaten bu yüzden de onun 21 Mart “Çağrısından” fazla birşey beklemiyordum. Çağrı öncesinde kafamdan geçenleri özetlemek gerekirse: Olayı daha çok Kuzey Irak/Barzani-Türkiye ilişkilerinin gelişmesine bağlıyor, ilişkilerin bu kadar geliştiği bir ortamda PKK'nın silahlı mücadelesinin bu sürece ters düştüğünü görerek, en fazla bu bağlamda yeni bir politika-açılım yapabileceklerini tahmin ediyordum. Çünkü, daha sonra Karayılan'ın da belirttiği gibi¹, özellikle şu sıralar PKK'nın silahlı mücadelesini destekleyecek yeteri kadar güç vardı bölgede. “Düşmanımın düşmanı dostumdur” diyerek PKK'ya destek sunabilecek yeteri kadar Türkiye düşmanı “müttefik” bulmak mümkündü. Suriye'den İran'a, Irak'ın Maliki'sinden İsrail'e, Amerika'nın Neo Con'larından, AB'nin ağız çok laf yapan, ama saman altından su yürüten bazı ülkelerine kadar al-ver ilişkisi kurabilecekleri yeteri kadar ülke-potansiyel mevcuttu!

Ama “21 Mart Çağrısı” bütün bu düşüncelerin hepsini değiştirdi! Aslında, belki daha çok az kişi farkında- PKK'lıların bile çoğu belki pek farkında değiller, ama, Öcalan'ın Çağrısı öyle basit bir “ateşkes”, ya da “silahları bırakma” çağrısı değil. Tabi, Çağrı işin en önemli yanı şu anda. Ama, kafasında kendisine göre çok iyi formüle edilmiş bir vizyonu da var Öcalan'ın, bir çözüm önerisi de var. Hem de öyle sadece Türkiye'nin “Kürt Sorununa” yönelik bir “çözüm” falan değil bu. Olayın çapını çok daha geniş tutuyor Öcalan, neredeyse Ortadoğu'daki eski Osmanlı coğrafyasının tümüne yönelik bir proje sunuyor. Bu nedenle, ben olayı ikiye ayırarak ele almak istiyorum. Bir yanda Çağrı, diğer yanda Öcalan'ın görüşleri.

¹ Karayılan-Hasan Cemal Röportajından bahsediyorum.

Şunu itiraf etmeliyim ki şimdiye kadar hiçbir yazıyı yazarken bu kadar zorlanmamıştım! Çünkü, kendi içinde çelişkili bir olay var ortada. Bu nedenle, neyi temel alacağını şaşırıyor insan! “E, o zaman niye yazıyorsun ki, yazma” diyebilirsiniz! Bunu ben de düşündüm aslında! Ama, gene de sonunda bu yazı çıktı ortaya!

İsterseniz önce bir durum tesbiti yapalım, sonra devam ederiz:

Bir yanda “Çağrı”, Öcalan’ın 21 Mart Çağrısı, burada yer alan düşünceler, diğer yanda ise, Öcalan’ın şimdiye kadar bilinen görüşleri-özellikle de KCK Sözleşmesi’nde ifadesini bulan görüşleri..Bunların hangisini temel alacağız? Çünkü bunlar birbirinden farklı şeyler-duruşlar..En azından böyle anlaşılıyor kamu oyu tarafından..Çağrıyla birlikte yeni bir duruş mu sergiliyor Öcalan, yoksa, değişen birşey yok da biz mi olayı farklı algılıyoruz?..Sadece Çağrıyı temel alarak yola çıksan olayın KCK Sözleşmesinde ifadesini bulan özünü görmezlikten gelmiş oluyorsun. Ama öte yandan KCK daki duruşu esas alırsan da bu sefer Çağrı’nın anlamı kalmıyor. Fakat bir yandan da diyorsun ki, KCK falan ne derse desin burada somut bir barış çağrısı var, “silahlar sussun fikirler-siyaset konuşsun” diyor adam, daha ne istiyorsun, amasını falan bırakıp bunu desteklemek lazım diye düşünüyorsun..

Evet, haydi bakalım şimdi, çık işin içinden çıkabiliyorsan!..

Tek başına ele aldığınız zaman Çağrıya katılmamak mümkün değil. En fazla, “Kapitalist Modernite”, “Demokratik Modernite” gibi Öcalan’ın “kendine özgü bazı kavramlarına” takılıyorsunuz burada, ki o da sorun değil diye düşünüyorsunuz. Çünkü, bir yanda barış, barışa çağrı var ortada, diğer yanda ise, içeriği tam olarak anlayamasa da öte başı birkaç kavram! Hem sonra, içine özel bir anlam yüklediğiniz taktirde bu kavramları kullanmanın da bir sakıncası yok diye düşünüyorsunuz. Hatta tam tersine, sadece Çağrıyla sınırlı kalındığı müddetçe beni çok heyecanlandırdı da Öcalan’ın buradaki duruşu.

Oryantalizmden bahsediyor Öcalan Çağrı’da. “Kapitalist Modernite” kavramını da bu bağlamda düşününce “tamam” diyorsunuz, “Apo olayı kavramış”!. Emperyalizmin kültür ihracı mekanizmasını, buna bağlı olarak tezgahlanan toplum mühendisliği harikası devrimcilik olayını kavramış! Pozitivizm virüsünü yakalamış diyorsunuz! Buna-bu türden “devrimlere” ve rejimlere² karşı önerdiği “Demokratik Modernite Sistemini” de demokratik süreç içinde aşağıdan yukarıya doğru örgütlenerek gerçekleşen bir burjuva-halk devrimi olarak düşünüyorsunuz! Ve bu da heyecanlandırıyor sizi.

Ama sonra, ipin ucunu bırakmadan, dur bakalım nereye kadar gidiyor diyerek takip edince bambaşka bir tablo çıkıyor karşınıza!

Önce, internetten “Kapitalist Moderniteye karşı Demokratik Modernite-I,II,III” başlıklı makaleleri bulup okudum (Bunlar Öcalan’ın kitabından yapılan aktarmalar). Ama bunları okurken de gene onun ne demek istediğini tam olarak anlayamadım. Sonra, bunların üstüne, dur bakalım şu KCK Sözleşmesi ne diyordu, onu da okuyayım bir kere daha deyince işin rengi değişiverdi!. Ve anladım ki, başlangıçta pek o kadar önemsenmeye-bileceğini düşündüğüm o kavramlara yüklediğimiz içerikler farklıydı Öcalan’la.

Benim, Çağrı’da “oryantalizm” bağlamında kullanılan “Kapitalist Modernite” kavramına yüklediğim anlamla Öcalan’ın anlayışı tamamen farklıydı! Öcalan, “Kapitalist Modernite” derken bunu “kapitalist üretim ilişkileri”, “ulus devlet” ve “endüstriyalizm” olarak ifade ettiği “üçlü sacayağı” zemininde açıklıyor, yani, sadece oryantalizmi-kültür ihtilalini falan değil bizzat bir sistem olarak kapitalizmi hedef alıyordu. Zaten onun “Demokratik Modernite Sistemi” dediği şey de, bu “Kapitalist Moderniteye” karşı (sadece anti kapitalist değil, anti ulus devletçi ve anti endüstriyalist anlamda da) onun “anti tezi” olan bir alternatiften ibaretti. Daha başka bir deyişle, Öcalan’ın, Marksist terminolojide kapitalizmin alternatifi olarak

² Bizdeki Kemalist Devrim, ya da Arap ülkelerindeki Baasçı Devrimler gibi..

tanımlanan sosyalist sistemin yerine koyduğu sistemin adıydı “Demokratik Modernite Sistemi”. O, bundan, kapitalizme karşı-ona alternatif-aşağıdan yukarıya doğru örgütlenerek ortaya çıkarılacak devletsiz-komünal bir toplumu-sistemi anlıyordu.

“Kapitalist Modernitenin üç ayağı vardı” Öcalan’a göre: “Kapitalizm, ulus devlet ve endüstriyalizm”. “Sovyet Devrimi de yeteri kadar anti kapitalist olmadığı için değil, diğer iki ayağı ihmal ettiği için tutunamamıştı”. Yani, bir ulus devlet olarak örgütlendiği için ve endüstriyalizmi temel aldığı için yıkılmıştı. İşte bu nedendir ki, Öcalan’ın “Demokratik Modernite Sistemi” sadece anti kapitalist olmakla kalmayacak, o aynı zamanda “anti ulus devletçi” ve “anti endüstriyalist” de olacaktı.

Hadi bakalım, tekrar gel de çık işin içinden diyorum kendime!

Bense, “demokratik modernizm” deyince bundan, oryantalizm bağlamında gerçekleşen her-biri birer toplum mühendisliği harikası devletçi elitist yapılara karşı, ya bizdeki gibi AK Parti usulu demokratik bir devrimi, ya da, Arap Baharı tipi bir mücadele sonunda halkların özgür iradeleriyle demokratik süreç içinde gerçekleşen yapılanmaları falan anlıyordum!! Aynı kavramları kullanarak bu kadar farklı sonuçlara varılabileceğini düşünmek gerçekten kolay değil!.

Kısacası, eğer KCK tüzüğündeki açıklamaları esas alırsak Öcalan’ın “Demokratik Modernite Sistemi” devlet olmayan bir devletti aslında. Kapitalizme karşı, komünal olarak örgütlenmiş, adı konulmamış “anti endüstriyalist-ekolojik” bir devlet! Ya da, kendine özgü bir adalet sistemi, kurumları falan olan dört dörtlük bir devletçi yapı. Yani, işin açıkçası, bütün iyi niyetimle döndüm dolaştım gene o en başta bulunduğum noktaya geldim! Ama sonra düşündüm ki, tamam iyi güzel, bu da onun-onların görüşü. Burada önemli olan, illa ki Öcalan’ın görüşlerine katılmak değil ki!. Önemli olan, Öcalan’ın-ve PKK’nın da-“silahların sustuğu, fikirlerin-siyasetin konuştuğu” bir ortamı temel alması. Onların da demokratik mekanizma içinde kendilerini ifade etme yoluna girmeleri. Yani, şimdiye kadar olduğu gibi herkesi silah zoruyla korkutarak illaki benim dediklerim doğrudur noktasına getirmek yerine, insanları ikna ederek kazanma yoluna girmeleri..

Yazının bundan sonraki kısmı bu anlayışla devam edecek. Yani, hem biryandan Çağrı’yı destekleyerek bunun gerekçelerini ortaya koymaya çalışacağım, ama hem de, işi öyle fazla abartmadan, Çağrı’da yer alan paradigmanın KCK konseptiyle nasıl bağdaştırılacağını irdeleyeceğim..

ÇAĞRININ BENCE EN ÖNEMLİ OLAN YANI..

“Etnik ve tek uluslu coğrafyalar oluşturmak, bizim aslımızı ve özümüzü inkar eden modernitenin hedeflediği insanlık dışı bir imalattır”³ dedikten sonra, “Misak-i Milli’ye aykırı olarak parçalanmış ve bugün Suriye ve Irak Arap Cumhuriyeti’nde ağır sorunlar ve çatışmalar içinde yaşamaya mahkum edilen Kürtleri, Türkmenleri, Asurileri ve Arapları birleşik bir “Milli Dayanışma ve Barış Konferansı” temelinde kendi gerçeklerini tartışmaya, bilinçlenmeye ve kararlaştırmaya çağırıyorum diyor Öcalan. “Bu toprakların tarihselliğinde önemli bir yer tutan “BİZ” kavramının genişliği ve kapsayıcılığı dar, seçkin iktidar elitleri eliyle “TEK”e indirgenmiştir. “BİZ” kavramına eski ruhunu ve pratiğini vermenin zamanıdır. Bizi bölmek ve çatıştırmak isteyenlere karşı bütünleşeceğiz. Ayırıştırmak isteyenlere karşı birleşeceğiz” diyor...

³ Bakın, bu haliyle ele aldığınız zaman ne kadar doğru, ne kadar önemli varılan bu sonuç! Burada pozitivizm yok, bir toplum mühendisliği projesi yok, son derece doğru bir tesbit, ve de bu tesbit üzerine gelişeceği öngörülen bir süreç var..Ama onun kafasındaki çözüm başka tabii, bunun ancak daha sonra anlıyorsunuz..

Yanlış duymuyorsunuz, bu sözler Öcalan'ın! Bu konulara-Öcalan'ın görüşlerine- geri döneceğiz ama, bütün bunların ötesinde öyle bir nokta var ki "Çağrı"da şu an benim için asıl önemli olan o:

"Artık silahlar sussun, fikirler-siyaset konuşsun" diyor Öcalan. Bunun dışında kalanlar şu an için teferruattır bence!Çünkü, beğenirsiniz beğenmezsiniz, diğerleri Öcalan'ın görüşleridir, onun çözüm önerileridir son tahlilde. Başka birileri de çıkar der ki, hayır biz böyle düşünmüyoruz, doğru olan Türkiye sınırları içinde bir özerkliktir, ya da federasyondur, veya ayrılmaktır, ayrı bir ulus devlet kurmaktır. Bunlar, herkesin, her çevrenin kendine göre düşünceleri, çözüm önerileri, insanların kafalarındaki varılacak hedefleridir; ama bir de bütün bunların ötesinde bu hedeflere nasıl ulaşılabileceği sorunu var ki, bence şu an meselenin canalıcı noktasını oluşturan budur. İşte, tam bu noktada, "artık silahlar sussun, fikirler-siyaset konuşsun" diyor Öcalan!.Yani, hangi düşüncüyü savunursan savun, ne türden çözüm önerisine sahip olursan ol, bütün bunları hayata geçirmenin yolu artık "fikirlerin mücadele ettiği, siyasetin konuştuğu" bir ortamdır diyor. Onun, "silahlı mücadeleyi bırakma" önerisi de zaten bu stratejik tesbitle birlikte anlam kazanıyor. Diyor ki Öcalan:

"Bugün yeni bir dönem başlıyor. Silahlı direniş sürecinden, demokratik siyaset sürecine kapı açılıyor. Siyasi, sosyal ve ekonomik yanı ağır basan bir süreç başlıyor; demokratik hakları, özgürlükleri, eşitliği esas alan bir anlayış geliyor". "Bu bir son değil, yeni bir başlangıçtır. Bu, mücadeleyi bırakma değil, daha farklı bir mücadeleyi başlatmadır"...

Biri bana deseydi ki, "bak göreceksin, birgün gelecek Öcalan'la (en azından-görünüşte de olsa-bu konuda) benzer şeyleri söyleme noktasına geleceksiniz", buna güler geçerdim herhalde! Gerçi, şimdiye kadar hep yazdım, Osmanlı artığı Devletçi Kemalist rejime karşı gene Osmanlı'nın eski reayasının birliğini-Müslümanlarla Kürtlerin birlikte mücadelesini hep savundum. Türkiye'de burjuva devrimi potansiyelinin eskiden beri varolan bu "Çevre"nin içinden çıkıp geldiğini hep söyledim. Kürt sorununun da özünde Osmanlı artığı bu topraklarda yaşanan burjuva devrimi sürecinin parçası olduğunu savundum. Bu sorunu-"Kürt Sorununu"- yaratanların aynı zamanda yapma bir "Türk Ulusu" ve Türk sorunu da yarattıklarını açıklamaya çalıştım. Bu yüzden de dedim ki, bu topraklarda yaşanan burjuva devrimi sürecinin-uluslaşmanın diyalektiği **"uluslaşırken küreselleşmektir!..Ya da, uluslaşırken, ulus devlet olarak çözümlenerek küreselleşmek sürecinin bir parçası haline gelmektir"**⁴..Eğer bugün Öcalan da benzer şeyler söylüyorsa, en azından, Kürt sorununun çözümünün Türkiye'nin demokratikleşmesi sürecinin-burjuva devriminin-bir parçası olduğunu görerek Kemalistlerle ittifaktan vazgeçme noktasına geldiyse, bu, demokrasi cephesi açısından çok büyük bir kazançtır. Demek ki, "zamanın ruhu", insanlar dönüp dolaşsalar da onları bir yere getiriyor artık!

ZAMANIN RUHU NEYİ GEREKTİRİYOR, 21.YY'IN PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİ NEDİR?.

Bugün öyle bir noktaya gelmiş bulunuyoruz ki, artık hiçbir toplumsal sorun 21.yy'ın ruhuna aykırı yöntemlerle çözülemez. Bakın Öcalan bu konuda ne diyor:

"Zamanın ruhunu okuyamayanlar, tarihin çöp sepetine giderler. Suyun akışına direnenler, uçuruma sürüklenirler. Bölge halkları yeni şafakların doğuşuna şahitlik etmektedir. Savaşlardan, çatışmalardan, bölünmelerden yorgun düşen Ortadoğu halkları artık kökleri üzerinden yeniden doğmak, omuz omuza ağaya kalkmak istiyor"...Evet, bu satırlar Öcalan'ın Çağrı'sındandı.. Aşağıdaki satırlar ise 2007 Yılında benim yazdığım bir makaleden⁵:

"Ben 'kürt sorununu' Türkiye'nin demokratik cumhuriyete dönüşümü süreci içinde çözülebilecek bir demokrasi sorunu olarak görüyorum. Bütün diğer sorunlar gibi onun da,

⁴ „Siz bu diyalektiği hiçbirzaman anlayamayacaksınız“, www.aktolga.de Makaleler

⁵ „Milliyetçilik Nedir, Kürt Sorunu Nasıl Çözülür“, www.aktolga.de Makaleler

zora, şiddete, silaha başvurmamak kaydıyla, her türlü görüşün açıkça ifade edilebildiği bir ortamda çözülebileceğine inanıyorum. **Bunun için de artık Türkiye'nin şu insiyatifi-cesareti gösterebilmesi gerektiğini düşünüyorum: Türkiye diyebilmelidir ki, “ne istiyorsun kardeşim sen, ayrılmak, ayrı devlet kurmak mı, “demokratik özerklik”mi, “federasyon” mu (bakın Erdoğan bile, neden olmasın, eyalet sistemi-yani federasyon-aslında iyi birşeydir deyiverdi), “Apo’yu serbest bıraktırmak” mı, “Kürtlerin kendi kimliklerini özgürce ifade edebilmelerini sağlamak” mı, buyur kur partini, al işte sana legal siyaset yapma olanağı, anlat düşüncelerini insanlara, eğer onları ikna edebiliyorsan ne ala, yok edemiyorsan, bu da artık senin kendi sorunundur!..**

“Ama sadece Kürt sorunu için de değil, bütün diğer “sorunlar” için de geçerlidir bu çözüm yolu! “Sen ne istiyorsun, şeriat devleti kurmak mı? Buyur sen de kur partini, al sana da legal siyaset yapma olanağı!

“Ama bir şartla! Zora ve silaha, teröre başvurmamak kaydıyla! Halkı kin ve nefrete yönlentmemek, insani duyguları zedelememek kaydıyla! Kimseye hakaret etmeden, kimseye saldırmadan yap siyasetini, anlat düşüncelerini”. Aksi halde en sert şekilde cezalandırılırsın! Hem bu sefer artık, demokratik kamu oyunu da karşına alacağın için hiçbir şansın kalmaz”!..

Peki, yıllardır “çözüm” “çözüm” denilen şeyin hepsi bu mudur? Yani, her türlü düşünceye özgürlük tanınınca, herkese özgürce siyaset yapma olanağı tanınınca bütün sorunlar birden çözülmüş mi olacaktır; örneğin, ondan sonra artık “Kürt Sorunu” diye birşey kalmayacak mıdır ortada, bu mudur benim bütün söylemek istediğim?

Ne alakası var!! Tekrar altını çiziyorum: “Çözüm”, bütün fikirlerin özgürce ortaya konulabildiği, siyasi olarak örgütlenebildiği bir ortamın-sürecin içinde, kolektif iradenin ürünü olarak ortaya çıkacaktır; benim söylediğim budur. İnsanların kendi geleceklerini özgür iradeleriyle inşa etmelerinin mekanizması budur. 21.yy’ın insan ilişkilerinde problem çözme yolu budur. Demokratik Cumhuriyet’e giden yol budur. Şimdi Öcalan’ın söylediği de bundan başka birşey değil. Yani, “silahların sustuğu, artık fikirlerin ve siyasetin konuştuğu” bir ortamın yaratılması sadece bütün sorunların çözümü yolunun açılması demektir. Kim ki bunu anlamazlıktan geliyor ve “bu muydu sizin çözüm dediğiniz şey” diyerek onu küçümsemeye çalışıyor onun niyetinden şüphe etmek gerekir. “Biz ayrılık istiyoruz, ya da, biz özerklik veya federasyon istiyoruz” diyerek “silahların sustuğu, fikirlerin-siyasetin konuştuğu” bir ortamın yaratılması yoluna engeller çıkarmak iyi niyetle bağdaştırılamaz! Önce herkes durduğu yeri bir belirlsin!..

“Var mısın Türkiye?..Türkiye bu cesareti gösterebildiği an olay biter”!.

“Yapın yeni bir anayasayı, genişletin özgürlükleri, vatandaşlık tanımını yeniden yapın, her türlü etnisiteden soyutlanmış bir öze kavuşturun şu maddeyi; kaldırın o anadildeki eğitim yasağını, isteyen istediği dilde eğitim veren okullar açabilsin, istediği okula göndersin çocuğunu. Talep varsa-ya da talebin olduğu yerlerde Kürtçe eğitim veren okullar da açılabilir-açın- ne olacak ki! Ve de, adına ne dersiniz deyin yerel yönetimleri güçlendirecek önlemleri alın..Siyasi partiler kanununu değiştirerek ayrılıkçılığa-şeriat devleti kurmayı savunanlara bile siyaset yapma hakkını tanıyın, sonra da bir genel af çıkarın bu zemine uygun olarak! Bakın bakalın neler oluyor⁶! Ne diyecek o zaman dağda silahlı eylem yapanlar, “hayır biz açık-legal faaliyet göstermek istemiyoruz” mu diyecekler! Hayır biz af istemiyoruz mu diyecekler! Böyle bir durumda, “peki o zaman sizin derdiniz ne kardeşim” diyenlere-bizzat kendi tabanlarına- ne cevap verecek bu insanlar! “Hayır, biz düşündüklerimizi açıkça söylemek istemiyoruz” mu diyecekler? Anadilde eğitim istemiyoruz

⁶ Bu satırların 2007 yılında kaleme alınmış olduğunun altını çizmek istiyorum!..

mu diyecekler, eşit vatandaşlık istemiyoruz, biz etnik bir kimlikle-“statüyle” kalmak istiyoruz mu diyecekler! Ne olur o zaman onların hali düşünebiliyor musunuz!.

“Mücadeleyi önce ideolojik planda kazanacaksınız! Ama ideolojik mücadele de, bir ideolojiye karşı başka bir ideolojiyi öne sürerek, ideolojileri çarpıştırarak kazanılmaz!!⁷ Çünkü, her ideoloji son tahlilde bir reaksiyondur ve etki tepki ilişkisi içinde oluşur. İşin içine zor faktörünü katmadan bir mücadeleyi kazanabilmenin yolu, insanların gönüllerine, insan olan yanlarına, özgür insan bilincine-onların bilişsel yanlarına- hitab edebilmekten geçer.

“Eskiler, tasavvuf bilgini atalarımız insanı ata binmiş bir jokeye benzetirlerdi! Çünkü insanda, jokeyi temsil eden bilişsel benliğin yanı sıra, bir de onun duygusal reaksiyonlarla hareket etmesini sağlayan, onun hayvanlarla ortak olan yanını temsil eden, kısaca “nefs” adı verilen bir benliği daha vardır! Bu yüzden insanları, insan ilişkilerini ele alırken dikkat edilmesi gereken nokta, iplerin kimin elinde olduğudur! Yani jokey mi atı yönetiyor, yoksa at mı jokeyi! Temel soru budur!. Bu nedenle, insan ilişkilerinde ortaya çıkan problemlerin çözümünde, çözüm yollarını ve sonucu belirleyen, daima, diyalogun-etkileşimin hangi zeminde yürütüldüğüdür. Problemi, üst katta oturan jokeyin bulunduğu zemine çıkararak orada mı çözmeye çalışıyorsun, yoksa alt kattaki hayvanın düzeyinde mi?

“Kürt sorunu nasıl çözülür” diyoruz! Kim biliyor ki tek başına bunun nasıl çözüleceğini? Ya da kim dikte ettirebilir ki böyle bir çözümü? Hiç kimse! Çünkü, bütün diğer toplumsal sorunları olduğu gibi bu sorunu da ancak halk çözebilir. Halkın özgür iradesi çözebilir. Bu nedenle, önce kaldırın halkın iradesinin önündeki şu engelleri bir bakalım! Değiştirin şu 82-Darbe Anayasa’sını!. Olmuyor mu, değiştirtmiyorlar mı! O zaman gene halka gideceksin ve diyeceksin ki “ey halkım, bak ben sana yeni-demokratik bir Anayasa sözü vermiştim, ama görüyorsun yaptırtmıyorlar. Benim parlamentodaki oyum da yetmiyor tek başıma anayasa yapmaya. Bu nedenle gene sana dönüyorum, eğer gerçekten bütün sorunların kaynağının yeni bir anayasadan geçtiğini düşünüyorsan-ki ben öyle düşünüyorum-bana daha çok yetki ver”!..Bitti! Bu kadar basit yani çözüm! Ve göreceksiniz bakın, iş buraya gidiyor!..

“Kürt sorununa devletten “çözüm” bekleyenlere söylüyorum: Hadi diyelim ki bizim devlet süperdir, tuttu “sorunu çözdü”, ve örneğin, alın işte size “demokratik özerklik” veya “federasyon” dedi! Hatta, olay bitsin diye Apo’yu da serbest bıraktı!. Ya sonra birileri tutar da derse ki, “biz böyle çözüm istemiyoruz, bizim çözümden anladığımız ayrılmaktır, başka türlü bir çözümü de kabul etmiyoruz”! Ne olacak o zaman!

“Türkiye’de 15-20 milyon Kürdün bulunduğu” söyleniyor, acaba bu insanlar ne düşünecekler, onlar hak verecekler mi devletin bulacağı bu “çözümlere”, kim karar verecek buna? Yani, sorunu devlete yıkarak, devletle masaya oturmayla falan çözülemez bu sorun. Direkt olarak halka bırakacaksın çözümü. Bunun da yolu yukarda söylediğimiz gibidir.

“Sonra, madalyonun bir diğer yanı daha var, acaba Türkler ne düşünüyorlar çözüm konusunda? Bunu kim belirleyecek? Öyle ya, Kürtler kadar Türklerin de ne düşündükleri önemlidir böyle bir konuda. Çünkü sen bin yıldır beraber yaşamışsın, içiçe geçmişsin, hemen öyle bir tarafın istemesiyle tek yanlı bir çözüm olur mu böyle bir ilişkide. Eğer bir çözümden bahsedeceksek bunun tek yolu iknadır. Karşı tarafı da, en doğru olan budur diyerekten ikna etmektir.

⁷ Kürt milliyetçiliğine karşı Türk milliyetçiliğini savunarak bir yere varamazsınız! Varırsınız aslında tabi, ama bu, önce kanın gövdeyi götürdüğü, sonra da ikiye bölünmüş bir Türkiye gerçeğinden başka bir yer olmaz!..

“Nasıl ikna edeceksin peki? Savaşarak mı? Olayı-problemi-etnik düzeyde bir Türk-Kürt sorunu olarak ele alarak mı? Etnik anlamda, “Türklerle Kürtlerin eşit koşullarla içinde yer alacakları yeni bir birlik” tartışmasıyla mı? İlk bakışta kulağa hoş geliyor değil mi! “Türklerle Kürtlerin demokratik cumhuriyeti” lafı ilk bakışta adil bir çözüm olarak görünüyor! Ama, etnisiteyi temel alan son derece tehlikeli milliyetçi-ırkçı bir tuzaktır bu, şekere bulanmış bir tür zehir gibidir!. Çünkü, olayı Türk-Kürt etnik zemininde ele alarak bir yere varmak mümkün değildir. Açık konuşalım, kan gövdeyi götürür o zaman, eski Yugoslavya falan hiç kalır yanında! Öyle bir kan ki, ne Türkiye kalkabilir bunun altından, ne de Kürtler. Amerika’yı ve Avrupa’yı da alır götürür bu sel! Ne NATO kalır ortada ne de Kopenhag Kriterleri! Yani, öyle dışardan gazel okumayı seven Avrupa’lılar da nasibini alırlar bu işten. Ne huzurları kalır, ne de düzenleri. **Bu nedenle, herkes aklını başına toplasın! Herkesi kucaklayacak tek çözüm yolu diyalogdur, açıkça konuşabilmektir, zora, şiddete başvurmadan düşüncelerini ortaya koyabilmektir. Olayı etnisite zemininde tartıştığımız zaman bile, çözüme giden yolun daha üst düzeyde bir birlikten-Türkiye cumhuriyeti vatandaşlığını esas alan bir üst kimlikte buluşmaktan- geçtiğini görebilmektir”...**

ŞİMDİ, SÖZ TEKRAR ÖCALAN’DA

Önce, Öcalan’ın 21 Mart Çağrısı’na bir kere daha göz atalım:

“Binlerce yıllık bu büyük medeniyeti farklı ırklarla, dinlerle, mezheplerle kardeşçe ve dostça birlikte yaşayan, birlikte inşa eden Kürtler için Dicle ile Fırat, Sakarya ve Meriç’in kardeşidir. Ağrı ve Cudi Dağı, Kaçkar ve Erciyes’in dostudur. Halay ve Delilo, Horon ve Zeybek’le hısım-akrabadır. Bu büyük medeniyet bu kardeş topluluklar, siyasi baskılarla harici müdahalelerle grupsal çıkarlarla birbirlerine düşürülmeye çalışılmış hakkı, hukuku, eşitliği ve özgürlüğü esas almayan düzenler inşa edilmeye çalışılmıştır. Son iki yüz yıllık fetih savaşları batılı emperyalist müdahaleler baskıcı ve inkarcı anlayışlar, Arabi, Türki, Farisi, Kürdi toplulukları ulus devletçiklere, sanal sınırlara suni problemlere gark etmeye çalışmıştır.

Sömürü rejimleri, baskıcı ve inkarcı anlayışlar artık miadını doldurmuştur. Ortadoğu ve Orta Asya halkları artık uyanıyor. Kendine ve aslına dönüyor. Birbirlerine karşı kıskırtıcı ve köreltici savaşlara ve çatışmalara dur diyor. Newroz ateşiyle yüreği tutuşan, meydanları hınca hınç dolduran yüz binler, milyonlar artık barış diyor, kardeşlik diyor, çözüm istiyor”...

“Etnik ve tek uluslu coğrafyalar oluşturmak, bizim aslımızı ve özümüzü inkar eden modernitenin hedeflediği insanlık dışı bir imalattır. Kürdistan ve Anadolu tarihine yaraşır şekilde tüm halkların ve Kültürlerin eşit, özgür ve demokratik ülkesinin oluşması için herkese büyük sorumluluk düşüyor. Bu Newroz münasebetiyle en az Kürtler kadar Ermenileri, Türkmenleri, Asurları, Arapları ve diğer halk topluluklarını da yakılan ateşten kaynaklı özgürlük ve eşitlik ışıklarını, kendi öz eşitlik ve özgürlük ışıkları olarak görmeye ve yaşamaya çağırıyorum.

Saygı değer Türkiye halkı; Bugün kadim Anadolu’yu Türkiye olarak yaşayan Türk halkı bilmeli ki Kürtlerle bin yıla yakın İslam bayrağı altındaki ortak yaşamları kardeşlik ve dayanışma hukukuna dayanmaktadır. Gerçek anlamında, bu kardeşlik hukukunda fetih, inkar, red, zorla asimilasyon ve imha yoktur, olmamalıdır. **Kapitalist Moderniteye dayalı son yüzyılın baskı, imha ve asimilasyon politikaları; halkı bağlamayan dar bir seçkin iktidar elitinin, tüm tarihi ve de kardeşlik hukukunu inkar eden çabalarını ifade etmektedir. Günümüzde artık tarihe ve kardeşlik hukukuna ters düştüğü iyice açığa çıkan bu zulüm cenderesinden ortaklaşa çıkış yapmak için hepimizin Ortadoğu’nun temel iki stratejik gücü olarak kendi öz kültür ve uygarlıklarına uygun şekilde demokratik modernitemizi inşa etmeye çağırıyorum...**

“Zaman ihtilafın, çatışmanın, birbirlerini horlamanın değil, ittifakın, birlikteliğin, kucaklaşma ve helalleşmenin zamanıdır. Çanakkale’de omuz omuza şehit düşen Türkler ve Kürtler; Kurtuluş Savaşı’nı birlikte yapmışlar, 1920 meclisini birlikte açmışlardır. Ortak geçmişimizin önümüzü

koyduğu gerçek; ortak geleceğimizi de birlikte kurmamız gerektiğidir. TBMM'nin kuruluşundaki ruh, bugün de yeni dönemi aydınlatmaktadır. Tüm ezilen halkları, sınıf ve kültür temsilcilerini; en eski sömürge ve ezilen sınıf olan kadınları, ezilen mezhepleri, tarikatları ve diğer kültürel varlık sahiplerini, işçi sınıfının temsilcilerini ve sistemden dışlanan herkesi çıkışın yeni seçeneği olan Demokratik Modernite Sistemi'nde⁸ yer tutmaya, zihniyet ve formunu kazanmaya çağırıyorum. Ortadoğu ve Orta Asya kendi öz tarihine uygun, bir çağdaş modernite ve demokratik düzen aramaktadır. Herkesin özgürce ve kardeşçe bir arada yaşayacağı yeni bir model arayışı, ekmek ve su kadar nesnel bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu modele yine Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasının, ondaki kültür ve zamanın öncülük etmesi, onu inşa etmesi kaçınılmazdır.

Tıpkı yakın tarihte Misak-i Milli çerçevesinde Türklerin ve Kürtlerin öncülüğünde gerçekleşen Milli Kurtuluş Savaşı'nın daha güncel, karmaşık ve derinleşmiş bir türevini yaşıyoruz

Son doksan yılın tüm hata, eksiklik ve yanlışlıklarına rağmen bir kez daha yanımıza, mağdur edilmiş, büyük felaketlere uğramış halkları, sınıfları ve kültürleri de alarak bir model inşa etmeye çalışıyoruz. Tüm bu kesimleri; eşitlikçi, özgür ve demokratik ifade tarzının örgütlenmesini gerçekleştirmeye çağırıyorum.

Misak-i Milli'ye aykırı olarak parçalanmış ve bugün Suriye ve Irak Arap Cumhuriyeti'nde ağır sorunlar ve çatışmalar içinde yaşamaya mahkum edilen Kürtleri, Türkmenleri, Asurileri ve Arapları birleşik bir "Milli Dayanışma ve Barış Konferansı" temelinde kendi gerçeklerini tartışmaya, bilinçlenmeye ve kararlaştırmaya çağırıyorum.

Bu toprakların tarihselliğinde önemli bir yer tutan "BİZ" kavramının genişliği ve kapsayıcılığı dar, seçkin iktidar elitleri eliyle "TEK"e indirgenmiştir. "BİZ" kavramına eski ruhunu ve pratiğini vermenin zamanıdır. Bizi bölmek ve çatıştırmak isteyenlere karşı bütünleşeceğiz. Ayırtırmak isteyenlere karşı birleşeceğiz. Zamanın ruhunu okuyamayanlar, tarihin çöp sepetine giderler. Suyun akışına direnenler, uçuruma sürüklenirler. Bölge halkları yeni şafakların doğuşuna şahitlik etmektedir. Savaşlardan, çatışmalardan, bölünmelerden yorgun düşen Ortadoğu halkları artık kökleri üzerinden yeniden doğmak, omuz omuza ayağa kalkmak istiyor. Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'in mesajlarındaki hakikatler, bugün yeni müjdelere hayata geçiyor, insanoğlu kaybettiklerini geri kazanmaya çalışıyor.

Batının çağdaş uygarlık değerlerini toptan inkar etmiyoruz. Ondaki aydınlanmacı, eşit, özgür ve demokratik değerleri alıyor kendi varlık değerlerimizle, evrensel yaşam forumlarımızla sentezleyerek yaşamlaştırıyoruz.

Yeni mücadelenin zemini fikir, ideoloji ve demokratik siyasettir, büyük bir demokratik hamle başlatmaktır.

Selam olsun bu sürece güç verenlere, demokratik-barış çözümünü destekleyenlere
Selam olsun halkların kardeşliği, eşitliği ve demokratik özgürlüğü için sorumluluk üstlenenlere!"

Tam Öcalan'ın görüşlerini ele almaya hazırlanırken az önce Taraf'da Kurtuluş Tayiz'in makalesine rasladım, bakın ne diyor o da⁹:

⁸ Öcalan'ın kendine göre bir terminolojisi var. "Demokratik Modernite Sistemi" de bunlardan biri. Bütün bunları daha sonra tartışacağız..

⁹ Kurtuluş Tayiz, Taraf Gazetesi, 29.3.2013

“Abdullah Öcalan’ın Newroz’da açıkladığı bildiride yer alan kimi ifadelerin Başbakan Erdoğan ve Hakan Fidan tarafından sonradan eklendiği iddia ediliyor. Daha doğrusu Öcalan’a sonradan dikte ettirildiği öne sürülüyor.

Bu değerlendirmelere yol açan Öcalan’ın Newroz bildirisindeki “Misak-ı Milli”, “Çanakkale Savaşı ve Cumhuriyet” ve “İslamiyet”e dair vurgularıydı. Fakat bu vurgular hiç de yeni değil. Öcalan yıllardır bu görüşleri savunuyor. Türkiye’ye teslim edildiği 1999 yılından sonra aynı düşüncelerini belli bir formülasyona kavuşturdu. O tarihte AKP iktidarda bile değildi. Yani bu ifadelerin Öcalan’a dikte ettirildiğini öne sürmek pek gerçekçi değil.

Öcalan’ın İmralı’da yargılanmaya başladığı sırada yazmaya başladığı ve *Bir Halkı Savunmak* adlı kitapta toplanan şu görüşleri ile Newroz bildirisinde dile gelen açıklamaları arasında fark var mı, siz karar verin.

“Tarihi Kürtler ve Türkler birlikte yaptılar. İmparatorluklarda pay birliktedir. Bu devlet birlikte inşa edilmiştir. Kürtler neden ayrı devlete doğru yönelmiyorlar? Çünkü Kürtler özgürlüğü Türklerle birlikte aradılar. Araplar ve Ermeniler uzaktı, Türkler ve Kürtler iç içeydiler. Malazgirt’te de bu böyledir. Alparslan Silvan’da ordusuna on bin Kürt alır. Çanakkale Savaşı’nda da Kürtler vardır. 1071’den bu yana gelen tarih, aynı zamanda Kürtlerin ve Türklerin birliktelik tarihidir.

Newroz bildirisinde yer alan “Türklerle Kürtler Çanakkale’de birlikte savaştı” ifadesinin yeni olmadığı bu satırlardan açıkça anlaşılıyor

Cumhuriyet’in kuruluşuna, Atatürk’e ve Misak-ı Milli’ye ilişkin Öcalan’ın yıllar öncesine uzanan görüşleri de şöyle:

“Cumhuriyet Misak-ı Milli temelinde Türklerin ve Kürtlerin ortak mücadelesiyle kuruldu. Kürtler Araplar gibi İngilizlerle birlikte hareket etmemiştir, Mustafa Kemal ile birlikte hareket etmiştir. (...) Kurtuluş Savaşı dönemindeki siyasal sınırlar Misak-ı Milli sınırlarıdır. Bilindiği gibi Misak-ı Milli denilen şey, Kürtleri bir bütün olarak ele alıyor; Suriye, Kerkük ve Musul’un dâhil olduğu Irak Kürtleri ve Türkmenlerle beraber Türkiye’deki Kürtleri kapsıyor.”

Abdullah Öcalan’ın açıklamasında öne çıkan İslam vurgusunun yeni olma imkânı da yok. Öcalan’ın bu konuda geniş bir külliyatının olduğunu söyleyebiliriz. Hatta Öcalan, Urfa’da dinler araştırması yapacak bir üniversite ile Diyarbakır’a büyük bir İslam Kültür Derneği kurulmasını bile önerdi.

Newroz bildirisindeki kimi ifadelerin AKP’nin söylemleriyle örtüştüğünü ileri sürüp buradan iktidarın Öcalan’a bildiri dikte ettiğini savunmak gerçekçi olmadığı gibi iki tarafı da yıpratmaya dönük. Söylenenin aksine Öcalan, yıllardır kendi görüş ve projelerinin PKK ve BDP tarafından değil özellikle dış politikada AKP tarafından dikkate alınıp uygulamaya konulduğunu savunup duruyor. Öcalan’a kalsa esas fikir ve düşünce dikte ettiren taraf AKP değil, kendisi”!..

ŞİMDİ!..

Öcalan, bu kısacık-ama içi dolu olan-çağrısında çok şey söylüyor, çok somut önerilerde bulunuyor dedik. Öcalan’ın “Çağrı”sının, öyle sadece bir “silahları bırakın” çağrısı olmadığını söyledik. İsterseniz önce, onun en çok tartışılan şu Misakı Milli önerisini ele alalım:

“Son doksan yılın tüm hata, eksiklik ve yanlışlıklarına rağmen bir kez daha yanımıza, mağdur edilmiş, büyük felaketlere uğramış halkları, sınıfları ve kültürleri de alarak bir model inşa etmeye çalışıyoruz. Tüm bu kesimleri; eşitlikçi, özgür ve demokratik ifade tarzının örgütlenmesini gerçekleştirilmeye çağırıyorum”.

“Misak-ı Milli’ye aykırı olarak parçalanmış ve bugün Suriye ve Irak Arap Cumhuriyeti’nde ağır sorunlar ve çatışmalar içinde yaşamaya mahkum edilen Kürtleri, Türkmenleri, Asurileri ve Arapları birleşik bir “Milli Dayanışma ve Barış Konferansı” temelinde kendi gerçeklerini tartışmaya, bilinçlenmeye ve kararlaştırmaya çağırıyorum”.

“Etnik ve tek uluslu coğrafyalar oluşturmak, bizim aslımızı ve özümüzü inkar eden modernitenin hedeflediği insanlık dışı bir imalattır. Kürdistan ve Anadolu tarihine yaraşır şekilde tüm halkların ve Kültürlerin eşit, özgür ve demokratik ülkesinin oluşması için herkese büyük sorumluluk düşüyor. Bu Newroz münasebetiyle en az Kürtler kadar Ermenileri, Türkmenleri, Asurları, Arapları ve diğer halk topluluklarını da yakılan ateşten kaynaklı özgürlük ve eşitlik ışıklarını, kendi öz eşitlik ve özgürlük ışıkları olarak görmeye ve yaşamaya çağırıyorum”.

Öcalan’ın söyledikleri çok açık: Misakı Milli çapında bir Ortadoğu birliği, “Demokratik Modernite Sistemi” adını verdiği bir birlikte yaşam biçimi öneriyor Öcalan. Onun “Demokratik Modernite Sistemini” biraz sonra tartışacağız, bu nedenle, önce biz onun şu Misakı Milli sınırları içinde sağlanabileceğini önerdiği birlikteliğin nasıl mümkün hale geleceğini ele alalım.

Tamam, mevcut statükonun nasıl oluştuğu konusunda Öcalan’la görüş birliğindeyiz. Hiçbir maddi-kültürel-tarihsel temeli olmadan, batılı emperyalist ülkelerin-Birinci Dünya Savaşının galiplerinin masa başında çizdikleri haritalarla oluşan bir statükodur bu. Ama sorun şu şimdi, sunni de olsa, kuvvete-güce dayanılarak da kurulmuş olsa bu statüko nasıl değişecek? Biz istesek de istemesek de ortada-İran’ı saymazsak-üç tane devlet var ve eski Osmanlı Ortadoğusu-bu arada Misak-ı Milli’yi içine alan topraklar da-bu üç devletin sınırları içinde bulunuyor. Hadi diyelim ki, bu toprakları birleştirerek ayrı bir Kürt ulusal devleti kurmak değil amaç (Öcalan öyle diyor); amaç, Misak-ı Milli sınırları içinde bir Türkiye’yi yaratmak. Nasıl olacak bu? “Silahların sustuğu, artık fikirlerin ve siyasetin konuştuğu” bir ortamda böyle bir amacı gerçekleştirmek mümkün müdür?

Ben tam bu soruya Öcalan’ın nasıl bir cevap verdiğini araştırıyordum ki, Radikal’de Murat Yetkin’in Zübeyir Aydar’la yaptığı röportaja rasladım. Bakın, M.Yetkin’in sorusuna nasıl cevap veriyor Aydar¹⁰:

Sınır değişmeden Misak-ı Milli yeniden tanımlanabilir..

“Bu çözüm yalnızca Türkiye sınırları içinde kalmaz, sınırları aşan bir etkisi olur.Misak-ı Milli’yi özellikle vurguluyoruz. Misak-ı Milli, 28 Ocak 1920’de Osmanlı Meclisi’nin son aldığı karardır ve Mondros Mütarekesi’ndeki sınırların korunmasını söyler. O gün ne Kuzey Suriye’de, ne Kuzey Irak’ta bir tek İngiliz askeri yoktur. İngiliz askeri Musul’a bir hafta sonra girmiştir. Urfa, Antep, Maraş Fransız işgaline direnmeseydi, şimdi Misak-ı Milli dışında mı diyecektik? Berlin - Bağdat demiryolu hattıyla ülke sınırı çizilmiş, bu kutsal bir sınır değildir.Türkiye bundan 100 yıl önce bir imparatorluktu, orada yaşayan halkların iradesi dışında bölündü. Türklerin, Kürtlerin, Arapların rızası hilafına, bu coğrafyaya yabancı güçler tarafından bölündü. Misak-ı Milli’nin güncellenmesi bizim bir talebimizdir”.

Yalnız siz şimdi sınır değişikliklerinden, Suriye ve Irak devletlerinin egemenliklerinden söz etmiyor musunuz?

“Yeni bir savaş istemiyoruz. Sınır değişmeden de Misak-ı Milli’yi yeniden tanımlamak mümkün. Türklerle Kürtler arasında demokratik bir ittifaktan söz ediyoruz. Belçika örneğini vereyim. Hollanda dilini konuşan bölgeden Hollanda’ya gittiğinde sınır bir formalitedir. O

¹⁰ Radikal Gazetesi, 28.3.2013

sınırın iki yanındakiler günlük hayatlarında birlikte yaşar, ticaret yapar, bir fark yoktur zaten; varsın sınır kalsın”.

Ama AB diye bir oluşumun parçası bu ülkeler. Gümrük kontrolünü kaldırmış, ortak paraya geçmişler, ortak dış politika, anayasa arayışındalar. Suriye'nin, Irak'ın hali malum, pratikte bu mümkün mü sizce?

“Her şey bir günde olsun diyen yok ki. Bunlar ortak hedefler olmalı. Barıştan sonraki ortak hedeflerden söz ediyoruz”.

Sanki bir federasyon iması mı var sözlerinizde?

“Bu tartışarak bulunabilir. Yönetim şekli tartışarak bulunur. Öcalan (Aydar mülakat boyunca ‘Başkan Apo’ diye hitap ediyor-MY) daha önce AB'nin kökenindeki kömür ve çelik birliği örneğini vermişti. Biz de Fırat ve Dicle Havzası Su Birliği oluşturabiliriz Türkler, Kürtler ve Araplar olarak. Demokratik ittifakla bölgeye bir model sunmuş oluruz. Bunun Türkiye'ye Ortadoğu'ya siyasi katkısı, istikrardır, ekonomik, kültürel yansımaları olur; çözüm Türkiye'nin sınırlarını aşar derken bunu da söylüyoruz. Ama diyoruz ki, Kürtlerin varlık, güvenlik ve özgürlüğü garantiye alınsın, siyaset yolu tam açılsın”.

Ne demek istediğinizi biraz daha açar mısınız?

“PKK ve KCK dahil, herkes için legal alanda siyaset yapma önündeki engeller kalksın istiyoruz. Bu, cezai kovuşturma olmadan, herkese siyaset yapma hakkı demektir. Bizim tarafta bütün yetki Öcalan'dadır. Ona adamları sınır dışına çektir, silahları bırakır, başka her şeyi yaptırıp İmralı'da öylece tutmak doğru bir şey midir? 30 yıllık mağduriyetlerin son bulmasını istiyoruz. Bütün olumsuz sonuçların ortadan kalkması lazım... Bir helalleşmeden bahsederek, bu herkes için geçerli olmalıdır, iki taraflıdır”.

Bir genel af mı istediğiniz?

“Karşılıklı helalleşme diyelim. Bir örnek vereyim: Geçenlerde İngiltere Kraliçesi, İrlanda hareketinin önde gelenlerinden Martin MacGuinness'in elini sıkı diye olay oldu. Üstelik diğeri cezaevinde değil, İrlanda kabinesinde bakan olmuş haldeyken, kaç yıl sonra... Dünyada da oluyor böyle şeyler. Sorunu çözmek istiyorsak, sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldıralım”.

Şurası açık: Aydar'ın görüşleriyle Öcalan'ın görüşleri örtüşüyor, yani arada bir fark yok. Aydar, Çağrı'da yer alan paragrafı biraz daha açmış oluyor o kadar. Eğer KCK Sözleşmesi bağlamından kopuk olarak (sadece Çağrıyı temel alarak) değerlendirecek olursanız son derece pragmatik, gerçekçi görüşler-düşünceler bunlar. Üstelikte, hem Barzani yönetiminin politikalarıyla, hem de AK Parti'nin bölgeye yönelik bakışıyla uyum halindedir. Bu konuda benim de hiçbir itirazım yok. Neden bir Avrupa Birliği oluşabiliyor da bir Ortadoğu Birliği oluşmasın ki. Hem sonra bunun tarihsel bir temeli-geçmiş de var. Bugün dört parçaya bölünmüş Kürdistan'da zamanında bir Osmanlı eyaleti değil miydi. Daha dün Eyalet sistemi bize en uygun sistemdir demedi mi Erdoğan da!

Ama, bu konuda daha ileri giderek spekülasyona kaçmadan önce isterseniz bir de Davutoğlu'nu dinleyelim. Bakalım o ne diyor:

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nde "**Büyük Restorasyon: Kadimden küreselleşmeye yeni siyaset anlayışımız**" konulu bir konuşma gerçekleştirdi. Davutoğlu salona girişi esnasında üniversiteli gençler tarafından uzun süre ayakta alkışlandı.

Davutoğlu kürsüye çıkmadan önce Dicle Üniversitesi Konservatuarı tarafından icra edilen 7 farklı dilde Őarkıların söylendiği konseri dinledi.

"En iyi konuŐacađımız yer"

Konserin ardından kürsüye çıkan Davutoğlu "Diyarbakır Őehirlerin mürŐididir. Yeni zihniyetin inŐasını en iyi konuŐacađımız yerdir" diyerek konuŐmasına baŐladı.

Davutoğlu konuŐmasında üç temel restorasyona ihtiyaç duyulduğuna vurgu yaptı ve Şöyle konuŐtu; Arzu ettiğimiz yeni restorasyonda hiçbir dil, değer ve unsur dıŐlanmayacak. Eğer biz dilden kulağa konuŐsaydık, tercümana ihtiyaç vardı, gönülden gnle konuŐanlar için tercümana ihtiyaç yoktur.

Diyarbakır bir aŐk Őehridir

Diyarbakır'ın Őeklini uçaktan kalbe benzettik. Diyarbakır bir aŐk Őehridir. Her kaybettiğimiz Şeyi yeniden inşa ederiz ama aŐkı kaybetmeyelim. Ben Ulucami'de Mescid-i Aksa'nın kokusunu hissettim. Girdiği anda size tarihle metafizik arasında bir yerde olduğunu hissettirir. Ben bu hissi bir Kabe'de, bir Mescid-i Aksa'da bir de Diyarbakır'ın Ulucami'de hissetmiŐtim. Bunun aynısını Bursa Ulucami'nde de hissettim. Hangi g Bursa ile Diyarbakır Ulucamii'ni birbirinden ayırabilir?

Üç ayaklı bir restorasyon

Üç ayaklı bir restorasyona ihtiyaç var. Birincisi: İnsanoğlunun ve ülkemizin kendi içindeki restorasyonu. Psikolojinin restorasyonu. Son 10 yıl içinde aslında bütünüyle yapmak istediğimiz Şey insan onurunu korumak, insan onuruna saygı göstermek. Bundan 16 sene önce tarihte özne olmamız gerekiyor demiŐtim. Hala aynısını söylüyorum. Bizim tarihte özne olmamız lazım. Özgüven sahibi olmamız lazım.

İkincisi, kimlik konusunda birlik olmamız lazım. Birincisi vatandaŐ, ikincisi tarihdaŐ. Eğer tarihi ayırmak isterseniz, kavimler, Őehirler olarak. Gittikçe küçülerek devam edersiniz. En sonunda parçalanmış bir tablo ile karŐılaŐırsınız.

12. ile 14. yüzyıl arasındakini anlamayan bizim medeniyet tanımımızı anlayamaz.  büyük kültür harmanı var: Birincisi İskender Medeniyeti, ikincisi İslam Medeniyeti, ncs ise Türklerin, Kürtlerle, Araplarla hatta Hıristiyanlarla birlikte olduğu kültür harmanı. Dış politikamızın da temelinde bu var. Kim ne derse desin. Bugün karşı karŐıya kaldığınız kültür restorasyonunun üzerinizde nasıl bir sorumluluk olduğunu görmeniz için söylüyorum: Mevlana'nın hayatına bakın, Bağdat'tan kalkıp Anadolu'ya gelmiş. Aynen dn burada kardeŐlerimin bizi kucakladığı gibi. Hepsine minnettarım..

Bir diğer restorasyon da demokrasinin gelmesi.

Bir devletin kudreti var da Őefkati yoksa zalimleŐir. Bizim yeni siyaset anlayışımız kadim kültürümüzün temeli budur. Devletimiz Őefkatli ve kudretli olacak. İ restorasyonumuz bu esasa dayalı.

Diyarbakır için Doğu'nun Paris'i deniyordu. Paris ne ki? Paris dnn Őehri. Diyarbakır Őehrin nasıl olması gerektiğini öğretirken Paris diye bir Őehir yoktu. Diyarbakır'ı Diyarbakır yapan tek taŐ bile zayi olmamalıdır.

İŞte buradan ikinci restorasyona geçiyoruz: Ekonomik restorasyon. BaŐbakanımız Cumhuriyet'in 100. yılı için bir hedef koydu: Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına gireceğiz. Ama diğer 9 ülkeye baktığınız zaman, hepsi kıta ölçekli lkeler. Biz bunların

arasından nasıl sıyrılacağız? Her zaman sınırlara saygı göstereceğiz ama onları aynı zamanda kaldıracacağız.

Edirne niye çıkmaz sokak olsun, ta Saraybosna'ya kadar açılmasın? Onun için biz vizeleri kaldırmak istiyoruz. Çünkü biz istiyoruz ki, insanımız hareket etsin. Ve vatandaşımızın adım attığı her yerde büyükelçiliğimiz olacak. İşte kadim, kadim dediğimizde akla ne gelir: İpek yolu. Çin'den kalkardı, o kadar yoldan gider, ta Avrupa'ya varırlardı. Ama şimdikinden daha rahat giderlerdi. Sınırlarda bekletilmezdi. Öyle bir bölgesel restorasyon yapmak istiyoruz ki, ta Asya'nın, Avrupa'nın içlerinde olalım. Hinterlandımızı genişletelim. Bunu deyince bize yeni Osmanlıcı diyorlar. Bunu kim ne derse desin, biz Osmanlı'ya, Abbasi'ye saygı duyarız. Ama şunu da sorarız: Niçin Avrupa birleşirken yeni Romacı olmuyor da biz 100 yıl önce beraber yaşayan halkları yeniden birleştirmek isteyince yeni Osmanlıcı oluyoruz? İki yol var, bu sınırları ya zihnimizde, fikrimizde ve fiilimizde harekete geçirip, sınırları kaldıracacağız, Türk'üyle, Kürt'üyle, Arap'ı ile. Ya da bizi lime lime edecekler.

O gece şükür secdesi ettim

Libya'dan 23 bin Türk'ü tahliye ederken içim cız etti ve oradaki Libyalı kardeşlerimize seslendim: Sakin ola ki Anadolu kardeşleriniz sizi terk ediyor zannetmeyin. Biz geri gelmek için gidiyoruz, sizden müsaade istiyoruz. Daha sonra Libya'ya döndüğümüzde nasıl burada coşkuyla karşılanıyorsak, orada da aynı şekilde karşılandık. O gece şükür secdesi ettim. İstiyoruz ki, etnik ayırım gözetmeden, bütün Balkanlar çok kültürlü bir havza haline gelsin.

Nasıl bundan önce hep omuz omuzaysak, Cumhuriyet'in 100. yılında da aynı şekilde olacağız. Kimse buna engel olamaz. Onun için yeni bir bölgesel düzen arayış içindeyiz. Bunun için, ortak kültür anlayışına, ortak ekonomiye ve ortak kader anlayışı olması lazım.

Evet, herşey açık (!) sanıyorum; daha fazla izaha gerek var mı? İlk bakışta, Öcalan'ın 21 Mart Çağrı'sındaki görüşlerle-çözüm önerisiyle-Davutoğlu'nun görüşleri-vizyonu adeta bire bir örtüşüyor!. Bu görüşlere, bu paradigmaya, altını fazla kurcalamazsak ben de katılıyorum.

Ancak olay burada bitmiyor. Görünüştaki bu uyum tablosunun altında tamamen farklı görüşler-paradigmalar yatıyor gibi!

Davutoğlu'nun düşünceleri açık. Bunlar AK Parti'nin de görüşleri aynı zamanda ve Türkiye'nin dış politikası şu anda bu çizgide-bu paradigmaya bağlı olarak yürütülüyor. Oldukça da başarılılar bu yolda. Ama Öcalan'ın düşünceleri için aynı şeyleri söylemek mümkün değil. Aynı, ya da benzer kavramları kullanırken onun kafasında başka çözümler var. "Ulus devletin tekci anlayışına karşı olduğunu" söylüyor Öcalan. Kürtlerin, Türklerin, Asurilerin, Süryanilerin, Arapların birliğini savunuyor. Tamam, diyorsunuz ne güzel, işte olay budur. Bak, bütün bunlar Davutoğlu'nun görüşleriyle de bağdaşiyor diyorsunuz. Ama öyle değil işte! Aynı kelimeler, kavramlar kullanılıyor olsa da bunlara yüklenen anlamlar farklı!

Açın okuyun KCK Sözleşmesini¹¹, orada apaçık herşey! Evet, "tekci-ulus devlete karşı" Öcalan da. Küreselleşmeyle birlikte ulus devlet paradigmasının çözülmeye-yok olmaya gittiğini görüyor o da, ama o bunun yerine "Demokratik Modernite Sistemi" adı altında bambaşka birşey öneriyor-koymaya çalışıyor ki, işte sorun burada! Kapitalist toplumun-sistemin ve devletin yerine, devlet olmayan-yani ilan edilmemiş- "komünal" bir başka yapı-"devlet"(o buna devlet demiyor) öneriyor Öcalan!. Aşağıdan yukarıya doğru komünal olarak örgütlenmiş, adına devlet denmeyen bir tek parti yönetimi (hadi devleti demeyelim) öneriyor. "Kapitalizme karşı", "ulus devlete karşı", ve de "endüstriyalizme karşı", "ekolojik-komünal bir yapı" öneriyor.

¹¹ Internete girip KCK Tüzüğü deyince hemen çıkıyor..

Şimdiye kadar toplum mühendisliği diye eleştirdiğimiz pozitivist devrimcilik, yukardan aşağıya doğru bir devlet yapılanmasını öngörüyordu. Burada ise, yeni tipten, aşağıdan yukarıya doğru komünal olarak örgütlenmiş başka türden bir toplum-mühendisliği projesiyle karşı karşıyayız. Gene o aynı iradi-kurucu çaba, gene o “devrimci-solcu insiyatife” bağlı bir “çözüm” üretme gayreti ve gene sübjektif idealizm! Neden mi? Şunu unutmuyoruz galiba, içinde yaşadığımız toplumsal gerçeklik sınıflı toplum gerçekliğidir. Yani öyle tekçi, tek bir sınıftan-hadi emekçilerden diyelim-oluşmuyor bu toplum. Bu nedenle, nasıl olacak o aşağıdan yukarıya komünal örgütlenme? Zor-kuvvet kullanmadan varolan sınıf çelişkilerini nasıl yok edeceksiniz? Bu bir.

İkincisi de, şu “anti endüstriyalizm” meselesi! Zaten yukardaki mantığın-komünal paradigmanın içinde bu kaçınılmaz oluyor! Öcalan’ın “endüstriyalizm” ve “ulus devlet” olarak ifade ettiği “sacayağının o iki ucu”, kapitalizmin gelişmesinin kaçınılmaz sonuçlarıdır. Yani, hem sanayi devrimi olacak, kapitalizm gelişecek, hem de ulus devletten ve “endüstriyalizmden” bahsedilmeyecek, böyle birşey mümkünmüydü!. Sanayi devrimiyle birlikte ortaya çıkan endüstriyalizmin ve ulus devletin altında yatan dürtü, gelişen kapitalizmle birlikte dünya pazarlarında daha çok yer kapma çabasından başka birşey değildi. Yani, işin ucu, sonunda dönüyor dolaşılıyor, üretici güçlerin gelişmesinin o döneme verdiği şekle dayanıyor. Eğer üretici güçler-kapitalizm-gelişmeseydi ne sanayi devrimi olurdu, ne de ulus devlet ortaya çıkardı. Bu nedenle, sovyet devriminden sonra da, hayır biz endüstrileşmeye, ulus devlet olarak (onlar buna sosyalist ulus diyorlardı) örgütlenmeye karşıyız denilebilirmiydi? Devlet olarak örgütlenmeyecekti de ne yapacaktı Sovyetler. Öcalan’ın “Demokratik Modernite Sistemi”ni keşfedemedikleri için mi kurulmuştu yani bütün o yapı! Burjuvazi-işçi sınıfı, kapitalizm-sosyalizm ikileminin yerine, tutuyorsun, “Kapitalist Modernite”-“bütün emekçilerin Demokratik Modernite Sistemi”ni koyuyorsun, bu mudur yani meselenin özü. Bunlar hep süreci iradi olarak açıklama çabalarıdır. Yani, o zamanın toplum mühendislerini beğenmiyorsun da, diyorsun ki, bak onlar bunu akıl edemedikleri için bu bina sağlam olmadı yıkıldı! Bu durumda mesele kim daha iyi pozitivistire indirgenmiş olmuyor mu?

O halde, “anti endüstriyalizm” demek, öyle sanayileşmekmiş falan bunları unutmak demektir¹². Üretici güçlerin gelişmesini öne koymamak demektir! Öyle ya, burjuvazi olmadan, tekci bir komünal yapı içinde nasıl gelişecek ki zaten üretici güçler? Hani Şeyh Bedreddin döneminde falan olsak, gene de daha anlayışla bakılabilirdi böyle bir mantığa-yapılanmaya. Çünkü, o zamanın devleti de zaten üretici olmayan fetihçi-asalak bir yapı idi. Ama bugün öyle mi ya! Üretici güçler kapitalizm altında olağanüstü bir hızla geliştireyorlar bugün. Modern komünal topluma giden yolu bizzat kapitalizm altında üretici güçlerin bu gelişme süreci açıyor. E, sen buna da karşı ol, ne kaldı o zaman geride? “Su komünleri”-“enerji komünleri” deniyor, nedir o su komünleri? Alın bir GAP’ı, bakın, kapitalizm suyu böyle kullanılabilir hale getiriyor işte! -olay budur, hadi yaratın bakalım ikinci bir GAP daha o yerel komünler aracılığıyla! Ya o “enerji komünleri” ne oluyor? Petrol boru hatları mı döşeyeceksiniz, yoksa yeni petrol kuyuları mı açacaksınız o komünlerle!.

Burada bir yanlış anlaşılma var galiba, adına kapitalizm denilen şey üç beş burjuvanın-zenginin biraraya gelerek masa başında yarattıkları bir düzen-sistem değildir! İnsanlığın gelişme süreci içinde belirli bir aşamada ortaya çıkan bir yaşam tarzıdır-üretim ilişkileri sistemidir o. Ve bunu aşmak da öyle iradi çabalarla, ona alternatif yeni toplum modelleri yaratmakla falan olmaz! E, sen kapitalizm altında eziliyorsun, horlanıyorsun, o zaman batsın bu dünya! İş bu kadar basit değildir! Sınıf mücadelesine evet, demokratik haklar için mücadeleye evet, ama öyle sübjektif iradi çabayla yaratılacak komünal bir toplum değildir bu işin çözümü. Modern komünal toplum üretici güçlerin gelişmesinin engellenmesiyle değil, tam tersine bu gelişmenin ürünü olarak kapitalizmin kendi inkarını yaratmasıyla ortaya çıkacaktır..

¹² Yetmişli yıllarda Avrupa’da bazı Yeşil gruplar savunuyorlardı bu türden görüşleri. Onlar da böyle komünal yaşam falan diyorlardı. Hatta bu yönde epey pratik deneyimleri de vardı!..

Ancak, tekrar altını çiziyorum, olsun! Herkesin bir görüşü var da Öcalan'ın niye olmasın ki, o da buna inanıyor, böyle düşünüyor. Pozitivist olan sadece o mu, daha niceleri var! Önemli olan, herkesin düşüncelerini söyleyebildiği bir ortamda siyaset yapabilmektir. Ha, ben senin düşüncelerini hayalci, sübjektif idealist, art niyetli bulabilirim, sen de benimkileri beğenmeyebilirsin; ama önemli olan bu değil, önemli olan, aynı kulvarı paylaşmak olduğu kadar, belirli bir anda ortaya çıkan paralellikleri de değerlendirmektir. Sen başka, ben başka yerlere doğru gitmeyi düşünüyor olabiliriz, ama eğer aynı zemini paylaşıyorsak ve belirli bir anda yollarımız kesişiyorsa, yollar tekrar ayrılana kadar birlikte gidebiliriz. Bunu, ortak düşmana karşı ittifakla falan da karıştırmamak gerekir! Buna, "kazan-kazan" diyorlar basit bir şekilde. Yani, herkesin kazançlı çıkabileceği bir ittifak. Demokratik etkileşme ve birlikte çözüm anlayışı da diyebiliriz biz. Bakarsınız, şu an görünen yolun sonuna yaklaştıkça yeni ortak hedefler de çıkar ortaya..

ÇÖZÜM SÜRECİNİN TARAFLARI, YA DA DİNAMİKLERİ..

AK Parti, ve 21 Mart Çağrısıyla birlikte belirli bir kitle temeli olduğunu ispat eden Öcalan..Yani, "çözüm sürecinin" şu an görünen iki tarafı-dinamikleri..

Daha ileri giderek-Çağrı'nın ötesine geçip Öcalan'ın görüşlerini ele almadan önce sürecin şu an belirleyici olan bu iki dinamiği üzerine birkaç şey söylemek istiyorum. İsterseniz önce AK Parti tarafından başlayalım. Bakın daha önce ne yazmışım bu konuda:¹³

"Şurası bir gerçek: Türkiye bugün küresel dinamikleri de arkasına alarak yükselen bir yıldız. Ülkenin bu noktaya gelmesinde AK Parti'nin oynadığı rol ise açık (şu son on yılda içerde ve dışarda izlenen politikaların buna katkısını kastediyorum). Bu nedenle, iyiki AK Parti ve Erdoğan var diye düşünüyorum. Hadi, Allah nazardan esirgesin demeyi de ihmal etmeyelim!..

"Bunlar tamam; ama bu noktaya nasıl gelindiğini açıklarken işi sadece burada noktalar da daha fazla kurcalamayı bir yana bırakırsak varılan sonuçların bizi yanlış sonuçlara götürebileceğini de unutmayalım. **Çünkü evet, Türkiye AK Parti'nin ve Erdoğan'ın elinde bugün bu noktaya geldi, bu doğru, fakat burada esas başarı AK Partililerin ve Erdoğan'ın bireyler olarak üstün zekaya sahip-herşeyi bilen insanlar olmalarında falan değil! İşin sırrı iç ve dış dinamikler arasındaki kesişmelere paralel olarak, sürecin Türkiye'yi getirip bıraktığı yerle ilgili. Buna bağlı olarak zorunlu bir şekilde izlenen politikaların 21.yy'ın paradigmasıyla uyumlu olmasıyla ilgili.**

"Ayrıca, Türkiye eskiden-19 ve 20.yy'larda-ulus devletler dünyasında olduğu gibi "Kapitalizmin Eşitsiz Gelişme Kanunu"na bağlı olarak (bir zamanlar Almanya ve Japonya'nın öne çıkmasına benzer bir şekilde) yükselen, bu paradigma içinde dünya pazarlarında daha geniş yer tutma çabasıyla şaha kalkan bir ülke de değil! Yoksa, eti ne budu ne ki Türkiye'nin, eğer öyle olsaydı şimdiye kadar bir kaşık suda boğuve-rirlerdi onu!. Bakın şu Erdoğan'ın konuşmalarına, BM'in-Güvenlik Konseyi'nin yeniden örgütlenmesinden bahsediyor. Hiç çekinmeden bir ABD'yi, Rusya'yı AB'yi, Çin'i eleştirebiliyor. Hepsini, "terörist devlet" olarak ifade ettiği İsrail'e göz yummakla suçluyor¹⁴. Suriye konusunda açıyor ağzını yumuyor

¹³"Eğer kim olduğunuzu bilmek istiyorsanız hangi süreçlerin ürünü olduğunuzu, yani kendi tarihinizi iyi bilmek zorundasınız" www.aktolga.de Aktüel Köşe Yazıları

¹⁴ Bu arada İsrail Türkiye'den özür dilemek zorunda kaldı, niye? Bazı AK Partililer bunu da Erdoğan'ın karizmasına-nefsinden kaynaklanan güce falan bağlıyorlar! İşte benim altını çizmek istediğim tehlike budur. Erdoğan'ın gücü, onun, kerameti kendinden menkul bir şeyh olmasından kaynaklanmıyor! Onun gücü, kendi varoluş koşullarının zorunlu olarak 21.yy paradigmasıyla örtüşmesinden kaynaklanıyor. Erdoğan, pragmatist bir lider olarak hayatın önüne koyduğu yolda ilerliyor o kadar. Bütün mesele, hayatın-21.yy gerçeğinin Türkiye'nin ve Erdoğan'ın önüne çıkardığı o yolla ilgili. Bunu bir an bile olsa gözden kaçırdığın an bitersin. Bu unutulmasın.

gözünü! Ve çit yok! Niye? Obama'dan bile hiç ses çıkmadı! Neden biliyor musunuz, herkes söylediklerinin doğru-haklı olduğunu biliyor da ondan. O eleştirilerden sonra Obama çıkıpta bir laf etse dünya kamu oyuna ters düşecekti. Yeniden o eski "yankee" imajına sarılmış olacaktı! Bu nedenle, Erdoğan'ın haklı olduğunu bildiği için susuyor!

"Peki nereden geliyor Erdoğan'ın bu "haklı olma" durumu, nedir bu işin altında yatan sır? Türkiye'den korktukları için mi susuyorlar? Hayır tabii ki! Erdoğan'ın çıkışlarının 21.yy paradigmasına uygun olmasında yatıyor işin sırrı. Peki ne midir bu paradigma? Çok basit: "Savaşarak değil, kazan kazan politikalarına sarılarak hep beraber zenginleşelim" anlayışıdır bu..Daha çok bilgi üreterek, daha ucuza daha iyi kalitede mallar üreterek, birbirimizle barış içinde rekabet edelim ve birlikte kazanalım-gelişelim, büyüyelim, küresel zincirin halkaları haline gelelim anlayışıdır.. İşte Türkiye'nin ve Erdoğan'ın sırrı budur! Bizim Anadolu kapitalistlerinin tutunduğu ip de budur!..

"Peki, o koca koca devletlerin, onların kıdemli politikacılarının, onlar bir yana, dünyanın dörtbir yanındaki aydınların, bilimadamlarının çözemedikleri bu sırrı AK Parti ve Erdoğan nasıl çözdü, nasıl oldu da 21.yy'ın bütün problemlerini çözebilen bu müthiş silahı ellerine alabildiler onlar, herkesten daha akıllı oldukları için mi? Elbetteki hayır! Hayat, içerde ve dışarda yaşanan bütün o süreçler-tabii bunda jeopolitik konumun da rolü var-Türkiye'yi öyle bir yere getirdi ki, yaşamı devam ettirme mücadelesinde zorunlu olarak çözülmesi gereken problemlerin ancak 21.yy'ın gerçeklerine dört elle sarılarak çözülebileceği ortaya çıktı.

"Çok basit! İçerdeki durum ortadaydı. İçerde, Osmanlı'dan bu yana Devlete bağlı olarak geliştirilmiş, iç pazarı sömürmekten başka bir yeteneği olmayan tekelci asalak bir sermaye ve onun egemenliği üzerine kurulmuş köhne-Devletçi bir sistem vardı. Bu nedenle, ağızlarıyla kuş tutsalar bile bunların karşısında hiçbir rekabet şansları yoktu Anadolu kapitalistlerinin. E, içerde şansı olmayanın dışarda da bir varlığı olamazdı zaten.

"Bu kördüğümü önce Özal çözdü. Ve öyle oldu ki, sistem, kabukları kırılıp dışarıya açılıverince önüne çıkan problemleri çözme sürecinde ne yapması gerektiğini hemen anladı. İçerdeki ve dışardaki rakipleri karşısında tek bir şansı vardı onların: Demokrasi ipine sarılmak! Barış içinde daha iyisini, daha ucuza üreterek rekabet edebilmek. Bunun için de işbirliği!..

"İşte Erdoğan'ın ve Türkiye'nin sırrı budur. Ama bütün bunlar problem çözme pratiği içinde kendiliğinden gerçekleştiği için, olayın özünü halâ onların kendilerinin bile tam olarak anlayamadıklarını düşünüyor insan! Şöyle geriye doğru bakarak, nerelere geldiklerini görünce, vay anasına be, biz neymişiz falan diye düşündüklerine, olup bitenlerden kendi nefislerine pay çıkarmaya çalıştıklarına inanası geliyor insanın! İşte tehlikeli olan budur. Süreci kendi nefisine maletme hastalığıdır. Özellikle Erdoğan'ın bu konuda çok dikkatli olması gerektiğini düşünüyorum. Öyle kolay kolay ortaya çıkmıyor bir Erdoğan. Bu nedenle, hem biz neye sahip olduğumuzu bilelim, hem de onlar kerameti kendinden menkul şeyhler olmadıklarını bilsinler!.

"Bugün, atalarımızın at sırtında fetihler yaparak gittikleri yerlere giderek oraları yeniden fethetmek mi istiyorsunuz, bunun artık tek bir yolu var: Demokrasi ipine sarılarak, daha çok demokratikleşmek, küreselleşme süreciyle daha çok bütünleşmek. Bunu hiç unutmayın"!.

Altını çizmek istediğim ikinci nokta ise Öcalan ve onun durduğu yerle ilgili:

Aslında ben Öcalan'ı çok iyi anlıyorum!.

Dipsiz bir kuyuya düşmüşsün ve ancak o zaman görmeye başlıyorsun bir takım şeyleri. Kolay değil, iki yüz yıllık bir devşirme sistemi bu ve sen de bunun ürünlerinden birisin. Büyü ancak o zaman bozuluyor! Ve bağıyorsun oradan bütün gücünle!.Kim duyar seni! Senin o arkadaşların bile duymazdan geliyorlar çığıklarını. Çünkü onlar halâ eski paradigmaya

hizmet etmekle meşguller!.Hepsi “devrimci”, hepsi “solcu”! Sen? Onların gözünde sen devletle uzlaşmaya çalışan zavallı bir mahkumsun! İşte insanı mahfeden korkunç bir diyalektik!.Soruyorum ben size şimdi, Öcalan’ın 21 Mart Çağrısı’nı kaç kişi anladı kendi saflarından! Onlar halâ şaşkınlık içindeler. Bugüne kadar yücelterek kullandıkları “liderleri” birden o kuyunun içinden sesini yükselterek, “yeter artık hizaya gelin” diye kükrüyor! Hayır deseler olmayacak, kendilerini inkâr etmiş olacaklar. “Evet” diyorlar, ama bu evet her an kıvırtmaya, Öcalan’ı harcamaya dönük bir evet. Allah kolaylık versin Öcalan’a!

Bu bir. Öcalan’a ilişkin olarak ikinci bir nokta da şudur: Böyle durumlarda en büyük tuzak insanın kendi nefsidir. Düşünün ki tek başınızasınız ve artık o devletçi devşirme büyüü bozulmuş, siz birtakım şeyleri görmeye başlıyorsunuz. Korkunç bir ruh halidir bu. Her an, vay anasına, ben neymişim diyerek iflah olmaz bir narsizmin içine düşebilirsiniz. Bu konuda hem kendisinin, hem de ona gönül bağıyla bağlı olan insanların çok dikkatli olmaları gerekir diye düşünüyorum¹⁵..

Şimdi, yazının bu son kısmında, daha çok Öcalan’ın kendi kaleminden onun görüşlerine yer vermek istiyorum. Arada ben de düşüncelerimi söyleyeceğim tabi..

ÖCALAN’IN “DEMOKRATİK MODERNİTE SİSTEMİ” NEDİR..

Çağrı’dan başlayalım. Orada şöyle diyor Öcalan:

“Yok sayan, inkar eden, dışlayan **modernist paradigma** yerle bir oldu. Akan kan Türküne, Kürdüne, Lazına, Çerkezine bakmadan insandan, bu coğrafyanın bağrından akıyor...Bu büyük medeniyet bu kardeş topluluklar, siyasi baskılarla harici müdahalelerle grupsal çıkarlarla birbirlerine düşürülmeye çalışılmış, hakkı, hukuku, eşitliği ve özgürlüğü esas almayan düzenler inşa edilmeye çalışılmıştır. Son iki yüz yıllık fetih savaşları batılı emperyalist müdahaleler baskıcı ve inkarcı anlayışlar, Arabi, Türki, Farisi, Kürdi toplulukları ulus devletçiklere, sanal sınırlara suni problemlere gark etmeye çalışmıştır”.

“Sömürü rejimleri, baskıcı ve inkarcı anlayışlar artık miadını doldurmuştur. Ortadoğu ve Orta Asya halkları artık uyanıyor. Kendine ve aslına dönüyor. Birbirlerine karşı kıskırtıcı ve köreltici savaşlara ve çatışmalara dur diyor. Newroz ateşiyle yüreği tutuşan, meydanları hınca hınç dolduran yüz binler, milyonlar artık barış diyor, kardeşlik diyor, çözüm istiyor”...

“Bugün kadim Anadolu’yu Türkiye olarak yaşayan Türk halkı bilmeli ki Kürtlerle bin yıla yakın İslam bayrağı altındaki ortak yaşamları kardeşlik ve dayanışma hukukuna dayanmaktadır. Gerçek anlamında, bu kardeşlik hukukunda fetih, inkar, red, zorla asimilasyon ve imha yoktur, olmamalıdır. **Kapitalist Moderniteye dayalı son yüzyılın baskı, imha ve asimilasyon politikaları; halkı bağlamayan dar bir seçkinci iktidar elitinin, tüm tarihi ve de kardeşlik hukukunu inkar eden çabalarını ifade etmektedir. Günümüzde artık tarihe ve kardeşlik hukukuna ters düştüğü iyice açığa çıkan bu zulüm cenderesinden ortaklaşa çıkış yapmak için hepimizin Ortadoğu’nun temel iki stratejik gücü olarak**

¹⁵ Şimdi bakın, bu satırları kaleme alırken bile benim içimde halâ acaba gerçekten böyle mi durum endişesi var! Yani, Çağrı’yı temel alarak diyoruz ki, Öcalan 21.yy dinamiklerinin zorlamasıyla bazı şeyleri görüyor ve bunları en zor koşullar altında da olsa haykırmaya çalışıyor..Dikkat ederseniz burada hep Çağrı’yı olumlu yönde yorumlama-anlama çabası-isteği var. Ama öte yandan bir de düşünüyorsunuz, acaba biz hayal mi görüyoruz! Al bak işte KCK Sözleşmesi duruyor ortada halâ, Öcalan’ın söylediklerinde de burada yer alan görüşlerden farklı birşey yok aslında! Fark sadece söylenenlerin yorumundan kaynaklanıyor! Eğer durum böyleyse o zaman biz neyi tartışıyoruz ki! Çağrı’yı falan bir yana bırakalım, esas olanı, yani KCK Sözleşmesindeki görüşleri tartışalım!.Ama eğer böyle yaparsak da o zaman Çağrı güme gidecek!! O zaman kardeşim bir tek çözüm yolu var bunun. Çağrıyı ayrı olarak ele alıp destekleyeceksin; bakacaksın, eğer ilerde olayı başka zemine çekme gayretleri falan ortaya çıkarsa da o zaman herkes kendi yoluna devam edecek!..

kendi öz kültür ve uygarlıklarına uygun şekilde demokratik modernitemizi inşa etmeye çağırıyorum”...

Kim itiraz edebilir bu düşüncelere, kim karşı çıkabilir böyle bir çağrıya diye düşünüyorsunuz?

Ama hiç merak etmeyin, her iki tarafta da yeteri kadar “milliyetçi”, ya da “solcu” var bu düşüncelere karşı çıkan! Ama şu an onlar bizi ilgilendirmiyor. Ben halâ Öcalan’ın “Kapitalist Moderniteye” karşı olan o “Demokratik Modernite Sisteminin” peşindeyim. Bakın ne diyor Öcalan:

“Kapitalist Moderniteye karşı Demokratik Modernite -1-”¹⁶.

“Ortadoğu’da demokratik modernite çözümü -II-“

„Ortadoğu’da demokratik modernite çözümü -III-„

Yukardaki makalelerde benim altını çizdiğim paragraflar şunlar:

“Kapitalizm için sadece iktidar ve devlet değil, iktidarın azamisi ve devletin ulus-devleti oluşmadan kar ve sermaye birikimi gerçekleştirilemez. Sistemin hegemonik zaferi için ayrıca endüstri devriminin tekeline geçirilmesi ve endüstriyalizm olarak ideolojikleştirilmesiyle (milliyetçilik) iç içe olması gerekir. Bu olguların aralarında sıkı bütünlük içinde ve uzun süre kapsamında moderniteyi egemen kıldıkları açıktır”.

“Keza ulus-devlet inşası olmadan kapitalist sistem kuruluşu mümkün olmaz. İktidarsız ve devletsiz hiçbir sömürü sistemi mümkün değildir. Kapitalizm için sadece iktidar ve devlet değil, iktidarın azamisi ve devletin ulus-devleti oluşmadan kar ve sermaye birikimi gerçekleştirilemez. Sistemin hegemonik zaferi için ayrıca endüstri devriminin tekeline geçirilmesi ve endüstriyalizm olarak ideolojikleştirilmesiyle (milliyetçilik) iç içe olması gerekir. Bu olguların aralarında sıkı bütünlük içinde ve uzun süre kapsamında moderniteyi egemen kıldıkları açıktır”.

“Moderniteyi bir kez daha yaşanılan çağ olarak değerlendirmek mümkündür. Yapılanmış her uygarlık aşılıncaya kadar kendi döneminin modernitesidir”.

“Modernitenin ulus-devlet ve endüstriyalizm ayağını liberalizmin bile çok ötesinde kullanmanın devrimcilik değil, diktatörlük hatta faşizm türeteceğini iyi bilmek gerekir. Reel-Sosyalist ülke deneyimleri (daha çok da ulusal kurtuluşçu devletler) bu yönüyle hayli öğreticidir. İyi niyetli olmak Lenin’in de dediği gibi cehenneme gitmeyi engellemez, bilakis kolaylaştırır bazen. Ekim Devrimi, anti-kapitalizmde yetersiz olduğu için başarısızlığa uğramadı, anti-kapitalizmde başarılıydı. Fakat anti-modernist, dolayısıyla anti-ulus devlet ve anti-endüstriyalist olamadığı için, anti-kapitalistliği diğer iki modernite ayağıyla aşamadığı için yapısal süreyi değil, kısa sürelerle sadece hareket ettiği için yenildi. Yaşanılan pratikler bu eleştiriye doğrulamaktadır”.

“Marksistler kapitalizmi eleştirip aşmak isterken ulus-devlet merkeziyetçiliğini ve endüstriyalizmi faşizme ve çevre yıkıcılığına taşırdıklarının farkına bile varamamışlardır. Ulusal kurtuluşçu akım ve hareketlerin modernite karşıtı tutumları çok daha muğlaktır. Anti-emperyalizm ve anti-kapitalistlikleri ulus-devlet haline gelmelerinde ve bazı sanayi kollarında kalkınmaya başladıklarında yerini en aşırı modernizm taraftarlığına bırakır. Hatta modernist ideolojileri (liberalizm, milliyetçilik, reel-sosyalizm) din haline getirmede sınır tanımazlar.

¹⁶ “Ortadoğu’da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü” kitabından alınmıştır..Google’a “Demokratik Modernite nedir” diye vererseniz karşınıza üç kısımdan oluşan bu alıntılar çıkıyor..

“Şunu söylemek istiyorum: Günümüz kapitalizminin küresel finans krizinde yılda 600 trilyon dolar değerinde sanal vurgun gerçekleştirirken herhalde bunda kapitalist modernitenin bütünsel ve yapısal eleştirisinin geliştirilemeyeşinin ve alternatifi bir sistemin üretilmemesinin belirleyici payı vardır. Kapitalizmin moderniteyle bağı kuramayan tüm akım, hareket ve devrimler modernite içinde erimekten kurtulamazlar. Anti-kapitalizmi, anti-modernizme vardırılmayan tüm ideolojik akımlar, politik hareketler ve her renkten devrimler modernite tarafından fethedilmekten kurtulamazlar. Anti-kapitalizm, anti-modernizm olmadığı gibi, anti-modernist olmadan tutarlı bir anti-kapitalist de olunamaz. Ekolojist, feminist, kültüralist, radikal dincilik akım ve hareketlerinin temel yanılığı modernitenin bütünsel yapısını hedeflemeden başarılı olabileceklerini sanmalarıdır”.

“Demokratik modernite, kapitalist modernitenin çıkışı, gelişimi, yapısal krizi ve aşılması temelinde hep alternatif DİYALEKTİK ANTİTEZİ OLARAK çözümleme konusu olacaktır. Marksizm’in tarihi yanlışlıklarına düşülmeyecektir. Özellikle temel çelişkinin burjuva-işçi sınıfı gibi içeriği sürekli değişen bir olguya bağlanma tuzağına düşülmeyecektir. Diyalektik mantığın Hegel’den beri ilk defa başarılı bir uygulaması Ortadoğu toplumsal doğasına uyarlanmaya çalışırken bu deneyimin daha başarılı sonuçlar ürettiği görülecektir. K. Marks’ın söyleyip de başaramadığı “Diyalektiği ayakları üstüne dikmek” deyimine daha anlamlı bir yaklaşım sergilenecektir”.

“Kapitalist modernite halen içinde yaşadığımız bir dünya-sistemidir. Ortadoğu’dan Avrupa’ya kaydırılmış hegemonik merkezi bir uygarlık olarak yaklaşık 500 yıldır (16. Yüzyıldan beri) varlığını sürdürmektedir. Demokratik uygarlık kavramını ise; kent-sınıf-devlet sistemi olarak uygarlığa karşı içte köleci sınıflaştırmaya karşı, dıştan kabile, kavim kimliklerine yönelik baskı, talan ve köleleştirmelere karşı daimi direniş halinde olan kent içi emekçi özgürlükçü güçlerle, kırsal komunal güçlerin oluşturduğu dünyayı tanımlamak için seçtik. Demokratik uygarlık kavramını güncel somut duruma uyarladığımızda kapitalist modernitenin karşıtlığını içerecek biçimde demokratik modernite olarak belirlemek mümkündür”.

“Demokratik modernitenin temel unsurları olan ekonomik, ekolojik, ahlaki ve politik toplum bölge jeokültürünü esas almaktadır. Herhangi bir parçalayıcı unsur dayatmamaktadır. Tersine var olan parçalayıcı unsurların alternatiflerini oluşturmaktadır. Ulus anlayışında esnektir. Dil, etnisite, din ve devlet esaslı olmayan ulusal inşa perspektifi bünyesinde çok dilli, etnisiteli, dinli, mezhepli ve siyasi oluşumlu unsurları bütünleştirerek muazzam çözümleyici bir rol oynar. Devlet, dil, din, mezhep, etnisite temelli ulus anlayışlarına karşı demokratik modernitenin bu çok unsurlu bütünsel ulus anlayışı Ortadoğu jeokültüründe ihtiyaç duyulan barış ve kardeşliğe gerekli olan temeli güçlü bir biçimde sağlamaktadır. Denilebilir ki üç büyük tek tanrılı dinlerden her tür farklı dil, etnisite ve siyasal oluşumlardan müteşekkil bir büyük bölge milleti yani Ortadoğu ulusu bile oluşturulabilir. Nasıl bir Amerika (ABD) ulusu, Avrupa ulusu (AB) varsa Ortadoğu ulusu da var kılınabilir. Kültürel temelli her iki bloktan daha elverişli ve güçlüdür”.

Bu paragrafları buraya almamın nedeni Çağrı’da yer alan görüşlere açıklık kazandırabilmek. Ancak, bu makaleleri-ki bunlar Öcalan’ın kitabından alıntılardır-okuduktan sonra bile gene işin tam olarak farkına varamıyor insan. Çünkü, daha çok teorik-genel açıklamalar bunlar da. Ne zaman ki iş pratiğe dökülüyor, o zaman daha iyi anlıyorsun söylenenleri! Çünkü ancak o zaman ortaya çıkıyor kavramların içeriği! “Kapitalist Modernite”ye karşı onun “antitezi” olarak önerilen “Demokratik Modernite Sistemi” nedir, bu sistem nasıl hayata geçirilecektir, bütün bunların hepsini KCK Sözleşmesini okuyunca anlıyorsunuz.

Bir kere, Öcalan’ın “çözüm” önerisinin-paradigmasının içinde devlet diye birşey yok! Devlet olmayınca, öyle iktidara gelmek falan da yok! Yani, “bunlar benim programımda olan şeyler, yarın ben iktidara gelirim bak böyle bir düzen kuracağım” falan yok! O diyor ki, hemen şimdi kuracağız bu düzeni-komunal yapıyı. Nasıl mı? Aşağıdan yukarıya doğru örgütlenerek.

İşte KCK bu, bunun için var. Öyle devletmiş, sınırlarmış, bunlar bizi ilgilendirmiyor, bunlar bize engel değil diye düşünüyor Öcalan. Ve diyor ki, “üç tane hukuka tabi olacağız, devletin hukuku, AB hukuku, KCK da ifadesini bulan kendi hukukumuz, diğerleri ne kadar bizim hukukumuzda uyarlırsa biz de o kadar onların hukukuna uyacağız”¹⁷. Yani defacto bir durum burada yaratılmak istenen.

SONUÇ:

Şimdi tamam, Çağrı'ya bir diyeceğimiz yok, destekliyoruz dedik. Bunun dışında Öcalan'ın görüşlerini de ele aldık. Bunlar bana göre ütöpik düşünceler ama son tahlilde Öcalan'ın ve onu destekleyenlerin görüşleri, “çözüm” önerileridir. Herkes gibi onlar da düşüncelerini ortaya koyarlar, bunun propagandasını yaparlar, insanları ikna etmeye çalışarak bir sonuca varmaya çalışırlar. Buraya kadar bir problem yok diye düşünüyor insan. Hem sonra, Öcalan da, “artık silahlar sussun fikirler-siyaset konuşsun noktasına geldik” demiyor mu. Daha ne o zaman!

İyi güzel de halâ benim anlayamadığım bir konu var ortada:

Öcalan'ın “Demokratik Modernite Sistemi”nin sadece teorik bir ifade, ya da, ilerde gerçekleştirilmesi düşünülen bir parti programı olmadığını, onun, KCK Sözleşmesiyle hayata geçirilmeye çalışılan somut-pratik bir yaşam biçimi anlayışı olduğunu söylemiştik . Yani, biz bunu söylüyoruz, bunlar bizim önerilerimiz, ilerde “devrim”den sonra (ya da biz iktidara gelirse) böyle bir sistemi hayata geçireceğiz diyerek geleceğe ilişkin çözüm önerisi falan değil bunlar. Hemen şimdi, yarın, hayata geçirilmeye başlanacak bir çözüm paketi.

Ne yapıyorsun sen, en alttan başlayarak mahalle-köy komünleri şeklinde örgütleniyorsun. Hiyerarşik-komünal bir yapı çıkıyor ortaya. Bu yapının nasıl işleyeceğini de KCK Sözleşmesiyle koymuşsun zaten ortaya. Benim anlayamadığım şu şimdi: **Diyelim ki siz belirli bir bölgede-örneğin Diyarbakır'da- yukarıda ifade edildiği gibi örgütlendiniz ve geliyor buraya bir kapitalist yatırım yapmak istiyor, diyelim ki bir fabrika kuracak. Ne olacak şimdi, mücadele edecek misiniz buna? Adı üstünde “kapitalist” bu gelen adam, kâr amacıyla geliyor ve bu işin özü de artık değer elde etmeye dayanıyor. Yani sizin komünal yapınıza ters bir girişim. “Kapitalist Modernite”nin bir uzantısı bu, sizin kurduğunuz sisteme bir müdahale sözkonusu. Ne yapacaksınız, hayır sen bizi sömürmeye geliyorsun buraya, çek git mi diyeceksiniz? Hayır gitmiyorum derse, onun iş makinelerini, fabrikasını tahrip mi edeceksiniz? Ya da en fazla, o zaman gel bakalım, burada aynı zamanda bizim hukukumuz da geçerlidir bize de vergi vermek zorundasın mı diyeceksiniz? Çok somut bir soru! “Demokratik Modernite Sistemi”ne ters bir girişim var ortada ve siz ne yapacaksınız?**

Eğer hal böyleyse ve ben doğru anlıyorsam bu durumda yapacak tek şey kalıyor: Sadece KCK Sözleşmesine katılan “yurttaşların”-bunlar son tahlilde komün üyeleridir- hakkı olmalıdır bu türden bir girişim. Ki, bu durumda, bu da, onların bireysel olarak kendi adlarına-kâr amacıyla- yapacakları bir yatırım olmayacaktır. Komün adına, komünal sermayenin girişimi olacaktır. Veya, en fazla, komüne ekstradan “vergi” ödemeyi kabul eden bir girişim olacaktır! Yani sen, varolan bir devletin içinde yer aldığın için, senin üyelerin, ya da senin bölgede yatırım yapmak isteyen kişiler, hem sana hem de sözkonusu devlete iki çeşit vergi ödemiş olacaklar. Başka birşey gelmiyor benim aklıma!. Bunun dışında öyle, yabancı sermayemiş, yatırımmış falan, bunlar hep o “Kapitalist Modernite”nin unsurları olduğu için “Demokratik Modernite Sistemi”nin dışında kalacaklardır!

İyi güzel de, peki böyle komünal bir sistemi kapitalizmin ve devletin (halâ) egemen olduğu bir dünyada zor kullanmadan-ya da zora başvursanız bile- nasıl hayata geçirip ayakta

¹⁷ KCK Sözleşmesi..

tutabileceksiniz? Hadi git falan demeyle olmaz bu! Gel bu işi komün adına yap dersen de gelmez adam! O oraya kâr elde etmek için geliyor! E, o zaman ne olacak peki, sonunda, iş gene gelecek devletin silahlı güçleriyle çatışmaya dökülmeyecek mi? İnşallah bu söylediklerim hep yanlış anlamadır, yoksa gerçekten hiçbir art niyetim yok, sadece anlamaya çalışıyorum..

Son bir nokta daha: Bütün bu söylenenleri devlet-AK Parti yöneticileri bilmiyorlar mı? Örneğin, Öcalan'la görüşmeleri yürüten o MİT'ciler KCK Sözleşmesini hiç okumadılar mı acaba? Sanmıyorum! Peki o zaman nedir bu çelişkinin açıklaması?

Bana kalırsa, Çağrı'yla birlikte ortaya çıkan süreç 21.yy dinamiklerinin zorlamasıyla gündeme gelen somut bir "çözüm" önerisi-umudu. Bu aşamada, AK partinin de, Kürt Sorununun çözümünü isteyen bütün diğer insanların da olumlu olarak baktığı, sahip çıktığı bir süreç bu. Bu işin arkasından yeni Anayasa yapımı, Türkiye'nin demokratikleşmesi yönünde atılacak yeni adımlar falan geliyor daha. Bu nedenle, insanların içinde (halâ eski düşüncelerini muhafaza etmekle birlikte) dur bakalım, belki de yeni bir başlangıç yaparız umudu-isteği de var. Bu yüzden kimse işin öbür tarafını kurcalamak istemiyor şu aşamada. Herkes bakacak, pratikte iş nasıl olacak onu görecek, olmazsa da olmuyor denecek! Ama bu arada demokratikleşme yönünde atılan adımlara sahip çıkan, bunları temel alarak, daha sivil, daha hayatın içinde çözümler arayanların ağırlığı daha da artmış olacak.